

Województwo
Małopolskie

es.O.es

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

Europejski Rok Osób Niepełnosprawnych – Kampania Społeczna „*zaczniemy teraz...*”

Zgodnie z decyzją Rady Unii Europejskiej z dnia 3 grudnia 2001 roku, rok 2003 obchodzony jest jako Europejski Rok Osób Niepełnosprawnych. Za cele Europejskiego Roku Osób Niepełnosprawnych przyjęto:

- podniesienie świadomości o prawie osób niepełnosprawnych do ochrony przed dyskryminacją oraz do pełnego i równego korzystania z ich praw;
- zachęcanie do przemyślenia i przedyskutowania rozwiązań, jakie są potrzebne w celu promowania równych szans osób niepełnosprawnych w Europie;
- promowanie wymiany doświadczeń dotyczących dobrej praktyki oraz skutecznych strategii opracowanych na szczeblu lokalnym, krajowym i europejskim;
- pobudzenie współpracy między wszystkimi zainteresowanymi stronami, a mianowicie rządem, partnerami społecznymi, organizacjami pozarządowymi, służbami społecznymi, sektorem prywatnym, grupami sektora wolontarystycznego, osobami niepełnosprawnymi oraz ich rodzinami;
- poprawienie komunikacji w sprawie niepełnosprawności oraz promowanie pozytywnego wizerunku osób niepełnosprawnych;
- podniesienie świadomości o różnicowaniu występującym między osobami niepełnosprawnymi oraz o różnych formach dyskryminacji;
- podniesienie świadomości o wielorakiej dyskryminacji, na którą napotykają osoby niepełnosprawne;
- poświęcenie szczególnej uwagi uświadomieniu praw dzieci i młodych ludzi niepełnosprawnych do równości w edukacji tak, aby zachęcać i wspierać ich pełną integrację w społeczeństwie oraz promować rozwój europejskiej współpracy pomiędzy fachowcami zaangażowanymi w edukację dzieci i młodych ludzi niepełnosprawnych, w celu poprawy integracji uczniów i studentów ze specjalnymi potrzebami w zwykłych lub specjalistycznych zakładach oraz w krajowych i europejskich programach wymiany.

W obchodach Europejskiego Roku Osób Niepełnosprawnych uczestniczą także państwa ubiegające się o członkostwo w Unii Europejskiej, a więc i Polska.

Dla uświetnienia 2003 roku Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie opracował i realizuje **Wojewódzką Kampanię Społeczną pod nazwą „zaczniemy teraz...”**

Głównym celem Kampanii jest zaktywizowanie społeczności lokalnych, poprzez:

- inicjowanie powstawania grup samopomocy dla osób niepełnosprawnych i rodzin z osobą niepełnosprawną
- inicjowanie powstawania ośrodków dziennej opieki nad osobami niepełnosprawnymi na bazie istniejących placówek (dps, domów kultury, szkół itp.),
- organizację konkursów dla osób niepełnosprawnych prowadzących działalność gospodarczą rozpoczętą ze środków uzyskanych w PFRON,
- realizację projektu przekazywania informacji o zagadnieniach związanych z pomocą osobom niepełnosprawnym,
- imprezy integracyjne

Planowane działania służą przede wszystkim realizacji celów określonych w Wojewódzkim Programie Poprawy Warunków Życia Społecznego i Zawodowego Osób Niepełnosprawnych na lata 2001-2005:

cel strategiczny I: Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych poprzez wyrównywanie szans w dostępie do edukacji, pracy, szerokiej oferty usług i świadczeń oraz dóbr kultury i sztuki.

Cel operacyjny I.1:

Wypracowanie modelu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.

I.1.2: Rozwój segmentu usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej, ze szczególnym uwzględnieniem

środowisk wiejskich – standaryzacja jakości usług na terenie województwa.

I.1.3: Rozbudowa sieci środowiskowych ośrodków wsparcia dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności w tym mieszkań chronionych.

cel strategiczny II: „Rozbudzanie społecznej świadomości i kreowanie właściwych postaw społecznych wobec niepełnosprawności”

Cel operacyjny II.1:

Kształtowanie lobbyingu dla programów pomocowych na rzecz osób niepełnosprawnych.

II.2.3: Tworzenie grup wsparcia i lobby na rzecz kształtowania godnych warunków życia osób niepełnosprawnych

Obszar działania:

Województwo małopolskie

Koordynator Kampanii:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

Partnerzy:

- powiatowe centra pomocy rodzinie
- gminne ośrodki pomocy społecznej
- organizacje pozarządowe
- Kościoł

Finansowanie kampanii:

Zadania realizowane w ramach kampanii finansowane będą ze środków ROPS oraz pcp, ops, NGO, PFRON (w zależności od możliwości)

Adresaci kampanii:

- osoby niepełnosprawne
- rodziny z osobą niepełnosprawną

- organizacje pozarządowe działające na polu pomocy osobom niepełnosprawnym

Działania główne realizowane w ramach Kampanii:

Rodzaj działania	Planowany termin realizacji	Organizator
Międzynarodowa konferencja wraz z imprezami towarzyszącymi na temat praw osób niepełnosprawnych	30 maja – 3 czerwiec	- Fundacja Pomocy Osobom Niepełnosprawnym w Stróżach - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie
Realizacja projektu pn.: „Małopolski Ośrodek Społecznej Aktywności” (utworzenie punktów konsultacyjno-doradczych dla osób niepełnosprawnych i organizacji pozarządowych)	Działania całoroczne	- Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie - Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie
Opracowanie i realizacja projektu dotyczącego przekazywania informacji o zagadnieniach związanych z pomocą osobom niepełnosprawnym	Działania całoroczne	- Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie - Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie
Organizacja i przeprowadzenie konkursu dla osób niepełnosprawnych prowadzących działalność gospodarczą rozpoczętą dzięki środkom uzyskanym z PFRON	Kwiecień - październik	- Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie - Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie
Realizacja projektu z zakresu wczesnej diagnozy dzieci z grup ryzyka	Działania całoroczne	- Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie - Wybrane organizacje pozarządowe

4 es.O.es

Kampania „zaczynamy teraz...” ma na celu przede wszystkim zaktywizowanie społeczności lokalnych (przede wszystkim wiejskich i z małych miasteczek), tak aby powstała jak najszersza i najbardziej różnorodna oferta wsparcia środowiskowego. Rodzaj aktywności proponowanej niepełnosprawnym zależy od możliwości (np. fachowej kadry, wolontariuszy) oraz inwencji organizatorów.

Do organizacji Kampanii licznie włączyły się powiatowe centra pomocy rodzinie oraz organizacje pozarządowe działające na polu pomocy osobom niepełnosprawnym. Każdy z powiatów ma wyznaczonego koordynatora Kampanii – osobę odpowiedzialną za przebieg przedsięwzięcia na danym terenie.

Patronat honorowy nad Kampanią objął Marszałek Województwa

Powiaty, które przystąpiły do Kampanii

Lp.	Powiat	Telefon kontaktowy do powiatowego koordynatora Kampanii
1	Bocheński	014/ 611-97-40
2	Brzeski	014/ 66-300-31
3	Chrzanowski	033/ 624-11-30
4	Dąbrowski	014/ 642-44-15
5	Gorlicki	018/ 352-53-80
6	Krakowski	012/ 634-42-66 wew. 567
7	Limanowski	018/ 33-75-825
8	Miechowski	041/ 38-305-25
9	Myślenicki	012/ 274-37-80
10	Nowotarski	018/ 266-36-87, 266-90-90
11	Olkuski	032/ 645-19-99
12	Oświęcimski	033/ 842-45-35, 842-40-15
13	Proszowicki	012/ 386-29-60
14	Suski	018/ 26-74-775, 26-74-776
15	Tarnów	014/ 63-12-831
16	Tatrzński	018/ 20-00-461
17	Wadowicki	033/ 873-98-25
18	Wielicki	012/ 288 02 10

Małopolskiego – Pan Janusz Sepioł, zaś TVP Kraków objęła patronat medialny.

Przewodniczący Sejmiku Województwa Małopolskiego objął patronat nad konkursem dla osób niepełnosprawnych prowadzących działalność gospodarczą rozpoczętą dzięki środkom uzyskanym z PFRON.

W ramach kampanii odbywa się wiele spotkań, imprez integracyjnych w różnych częściach naszego województwa. Ten niezwykle i także ważnych dla wszystkich rok (Rok Osób Niepełnosprawnych, zbliżające się wejście Polski do Zjednoczonej Europy) stał się okazją do zorganizowania w dniach 31 maja do 3 czerwca w Centrum Szkoleniowo Rehabilitacyjnym im. Ojca Pio w Stróżach, I Europejskiej Konferencji Osób Niepełnosprawnych. Organizatorem był Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie oraz Fundacja Pomocy Osobom Niepełnosprawnym w Stróżach.

Zaproszenie do udziału w spotkaniu przyjęły osoby na co dzień stykające się z problemem niepełnosprawności w swojej pracy, rodzinie. Byli to głównie przedstawiciele powiatowych centrów pomocy rodzinie, regionalnych ośrodków polityki społecznej i organizacji pozarządowych z całej Polski.

Głównym celem Konferencji było przybliżenie problemów środowiska osób niepełnosprawnych, ukazania działań realizowanych zarówno przez NGO, placówki oświatowe jak i osoby prywatne oraz pokazanie osoby niepełnosprawnej jako aktywnego i pełnowartościowego członka naszego społeczeństwa. Podczas trwania spotkania poruszone zostały zagadnienia z zakresu wczesnej diagnozy dzieci o zaburzonym rozwoju, roli organizacji pozarządowych w działaniach podejmowanych na rzecz osób niepełnosprawnych oraz zaprezentowane zostały wybrane projekty realizowane w naszym województwie przez NGO. O tym jak ważną rolę odgrywają tego rodzaju działania świadczą liczne dyskusje i rozmowy toczące się podczas konferencji. Mamy nadzieję, że I Europejska Konferencja Osób Niepełnosprawnych będzie początkiem corocznych spotkań wszystkich środowisk zajmujących się zagadnieniami związanymi z niepełnosprawnością.

Korzystając z okazji wszyscy pracownicy ROPS pragną złożyć najserdeczniejsze gratulację naszej koleżance Katarzynie Rogowiec za zdobycie drugiego miejsca w biegu na 1500 m w czasie Mistrzostw Polski Osób Niepełnosprawnych.

Beata Trybocka-Żabik
Joanna Kubik/ ROPS

Obchody Dnia Godności...

Członkowie Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym (PSOUU), zrzeszeni w kole terenowym w Nowym Targu postanowili przypadający 5 maja Dzień Godności Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną obchodzić w tym roku szczególnie uroczystie. Obchody Dnia Godności zostały zorganizowane w ramach kampanii społecznej „zacznijmy teraz...”, zainicjowanej przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie z oka-

wadzona przez kapelę góralską, przemaszerowała centralnymi ulicami miasta do Miejskiego Ośrodka Kultury. W pochodzie dostrzec można było nie tylko niepełnosprawnych i ich rodziny, ale również przedstawicieli władz samorządowych, szkół i różnych instytucji. Szli również goście z Krakowa: dyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej- pani Jadwiga Pauli i przewodniczący Sejmiku Województwa Małopolskiego – pan Piotr Boroń.

zji Europejskiego Roku Osób Niepełnosprawnych.

Uroczystości rozpoczęły się od koncelebrowanej mszy świętej, po której kilkusetosobowa grupa, pro-

W domu kultury odbyło się otwarcie wystawy, będącej wynikiem Małopolskiego Przeglądu Twórczości Plastycznej Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną. Wystawa prezentuje

prace mieszkańców domów pomocy społecznej, środowiskowych domów samopomocy, uczestników warsztatów terapii zajęciowych i innych placówek dla ludzi upośledzonych z terenu całego województwa. Biorący udział w uroczystościach laureaci przeglądów, odbierali gratulacje i nagrody od organizatorów, burmistrza, dyr. ROPS i przewodniczącego Sejmiku Województwa Małopolskiego.

Licznie zgromadzona na sali widowiskowej publiczność mogła też podziwiać występ teatralny przygotowany przez dzieci i młodzież z koła PSO-UU w Nowym Targu. Spektakl opowiadał o 14-letniej historii koła – wychodzeniu z samotności, powoływaniu i rozwoju placówek edukacyjno-terapeutycznych.

W programie obchodów przewidziano również występy zespołu góralskiego „Śwarni” oraz zespołu niepełnosprawnych muzyków z Domu Pomocy Społecznej w Bobrku.

Po południu zabawa przeniosła się do ogrodu przy Ośrodku Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczym. Były tańce, konkursy, zmagania sportowe i dużo pysznych rzeczy do jedzenia.

Imprezę zakończyło odprawione przy ogrodowej kapliczce nabożeństwo majowe.

Uczestnicy spotkania rozstawali się z żalem, umawiając się na kolejne spotkania.

*Grażyna Kukulska
Przewodnicząca
Polskiego Stowarzyszenia
na Rzecz Osób z Upośledzeniem
Umysłowym w Nowym Targu.*

Stosowanie wideotreningu komunikacji we wczesnej interwencji

(referat wygłoszony podczas I Europejskiej Konferencji Osób
Niepełnosprawnych w Stróżach)

Liczne badania przeprowadzone w ostatnich 20 latach wskazują na to, że odpowiedni system wsparcia rodziców, poprzez wpływ na ich stan psychiczny, postawy i zachowania, oddziałuje również na rozwój i funkcjonowanie dziecka.

A zatem w przypadku rodzin opiekujących się chorym noworodkiem udzielenie rodzicom odpowiedniego wsparcia oraz umożliwienie im podjęcia jak najwcześniejszych kontaktów z dzieckiem może mieć podstawowe znaczenie z punktu widzenia stwarzania optymalnych warunków dla jego dalszego rozwoju.

Jedną ze skutecznych form pomocy jest niewątpliwie metoda Wideotreningu Komunikacji i Metoda Kangura.

Metoda Kangura została wprowadzona w 1979 roku w szpitalu San Juan de Dios w Bogocie (Kolumbia) przez pediatrów E.Rey'a i H.Martinez'a. Powodem był ówczesny brak specjalistycznej aparatury dla hospitalizowania wcześniaków, wysoka śmiertelność noworodków w związku ze szpitalnymi infekcjami oraz częste przypadki pozostawiania dzieci przez rodziców.

Podstawowym założeniem nowej metody było wypisanie niemowlęcia do domu po możliwie krótkim pobycie w szpitalu i gruntownym przeszkoleniu

matki w zakresie opieki i pielęgnacji nad noworodkiem. Niemowlę umieszczano kilkakrotnie w ciągu dnia na piersi matki w pozycji pionowej, dzięki specjalnemu wieszadłku. Zasadniczą rolę w tej terapii stanowiło karmienie piersią, dlatego też dużo wysiłku wkładano w to, by niemowlę było w stanie bez pomocy lekarzy i matki ssać pierś. Stan dziecka był nieustannie kontrolowany przez personel medyczny, a matki otrzymywały szczegółowe instrukcje.

Projekt ten otrzymał wsparcie ze strony UNICEF i nosi nazwę „Opieka w domu nad dziećmi o wyjątkowo niskiej wadze”. W 1985 roku Metoda Kangura została wprowadzona na oddziale noworodków w AMCw Amsterdamie.

Stosowaniu tej metody przyświecały dwa zasadnicze cele:

po pierwsze – stworzenie niemowlęciu alternatywy wobec pobytu w inkubatorze;

po drugie – umożliwienie rodzicom bliższego kontaktu z dzieckiem.

Zarówno lekarze, jak i rodzice od początku przyjęli program bardzo entuzjastycznie. Zastosowano go z pozytywnymi rezultatami w stosunku do setek dzieci. W praktyce Metodę Kangura stosują wszyscy rodzice, zarówno matki jak i ojcowie.

Połączenie tej metody z Metodą Wideotreningu Komunikacji umożliwia zainicjowanie i rozwijanie kontaktu z nowo narodzonym dzieckiem, który został przerwany przez pozostawienie dziecka w szpitalu. Konieczność pobytu dziecka w inkubatorze powoduje, że pewne aspekty relacji z dzieckiem wyglądają inaczej, niż oczekiwali tego rodzice, np. pierwszy kontakt, dotyk, wzajemne poznawanie siebie podczas codziennej pielęgnacji.

Na prezentowanym przez trenera filmie rodzice mogą obserwować własne dziecko – skupić się na jego języku ciała. Bardzo często taka analiza jest dla nich dużym zaskoczeniem. Okazuje się bowiem, że ich dziecko chociaż bardzo małe i słabe, wysyła do nich sygnały i szuka kontaktu. To pierwszy bardzo ważny moment, kiedy rodzice zaczynają odzyskiwać pewność siebie w relacjach ze swoim dzieckiem, często również ze sobą. Mogą oni obserwować na zapisie wideo, w jaki sposób dziecko reaguje na ich głos i dotyk oraz jaką radość sprawia mu przebywanie z rodzicami. Zaczyna się proces przywracania naturalnych wzorców komunikacji.

Trening komunikacji pozwala rodzicom wypełniać ich funkcje rodzicielskie podczas gdy ich dziecko jest

w szpitalu. Pokazuje jak komunikować się z dzieckiem aby podtrzymywać jego spokojne i radosne inicjatywy, może pomóc w kontaktach z niedojrzałym, chorym, upośledzonym lub zaburzonym emocjonalnie młodym człowieczkiem. Film wideo pokazuje jasno, że odpowiedź na próby kontaktu nie może być odłożona do czasu powrotu dziecka ze szpitala. Koniecznym jest aby rodzice odpowiadali na inicjatywy dziecka jak najwcześniej, zatem jeszcze podczas pobytu w szpitalu. Następnie, po wypisaniu dziecka ze szpitala pomoc w użyciu Wideotreningu Komunikacji kontynuowana jest w domu. Tutaj trener stara się filmować całą rodzinę i analizuje wzorzec interakcji pomiędzy wszystkimi członkami rodziny. Uczy rodziców nie tylko tego jak odpowiadać na sygnały i stymulować rozwój chorego dziecka, ale zwraca także uwagę na kontakt rodziców z pozostałymi dziećmi, uczy jak obdarzać uwagę wszystkie dzieci i zaspokajać ich potrzeby emocjonalne.

*Ewa Reczek
Katarzyna Ślęczek
Fundacja na Rzecz Dzieci
ze Środowisk Zagrożonych
„Plus” w Krakowie*

Rozwiązywanie problemów alkoholowych przy udziale organizacji pozarządowych na terenie Małopolski

W dniu 7 maja br. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, Małopolskie Centrum Zdrowia Publicznego oraz Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia byli organizatorami konferencji wojewódzkiej poświęconej roli organizacji pozarządowych w systemie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele różnych szczebli samorządów. Celem konferencji było podkreślenie roli, jaką spełnia sektor pozarządowy w rozwiązywaniu problemów społecznych a także wyznaczenie dalszych kierunków działań poprzez wzmacnienie współpracy z samorządami.

Konferencję uroczystie otworzył Wicemarszałek Województwa Małopolskiego- Małopolskiego P. Andrzej

Sasuła. Województwo ma przetarte szlaki i może pochwalić się bogatym doświadczeniem we współpracy z organizacjami pozarządowymi, jednak proces integracji europejskiej wymusza doskonalenie dotychczasowych procedur postępowania, toteż podejmowane są kolejne działania na rzecz sektora non-profit. Wiele nowych inicjatyw w ramach przyjętego programu wsparcia organizacji pozarządowych, proponuje również gmina Kraków, którą reprezentowała P. Krystyna Kollbek- dyrektor Wydziału Spraw Społecznych.

Swoje dotychczasowe osiągnięcia i metody pracy zaprezentowali na koniec przedstawiciele organizacji pozarządowych. Oto jeden z najciekawszych referatów...

Dobre relacje fundamentem wychowania. Programy profilaktyczno-wychowawcze z wykorzystaniem Wideotreningu Komunikacji, realizowane przez Fundację na Rzecz Dzieci ze Środowisk Zagrożonych „PLUS”

Od szeregu lat Fundacja PLUS realizuje programy profilaktyczne nastawione na zapobieganie zaburzeniom rozwojowym dzieci i młodzieży, w tym również uzależnieniom. W naszych programach bazujemy na ho-

lenderskiej metodzie Wideotreningu Komunikacji, a realizujemy je zarówno poprzez pracę z rodziną jak też pracę na terenie szkół, placówek opiekuńczo-wychowawczych jak też resocjalizacyjnych.

Jednym z takich programów jest nowy model wsparcia rodzin wielo-problemowych. Model ten bazuje na zastosowaniu metody Wideotreningu Komunikacji (w skrócie VIT) oraz współpracy z wolontariuszami.

Trener Wideotreningu Komunikacji wraz z wolontariuszem wspierają te rodziny, w których z różnych powodów prawidłowa komunikacja została zaburzona, bądź nigdy nie miała możliwości się wytworzyć.

Wypracowany przez nas model połączenia Wideotreningu Komunikacji z aktywnym zaangażowaniem wolontariatu ma zastosowanie w rodzinach wieloproblemowych, w których rodzice na skutek braku pozytywnych wzorców komunikacyjnych lub doświadczenia opresji (np. ubóstwa, braku wykształcenia) nie zdołali stworzyć prawidłowych relacji ze swoimi dziećmi. Sam Wideotrening Komunikacji posługuje się przede wszystkim obrazem (bodźcami wizualnymi), a słowa mają mniejsze znaczenie. Z tego właśnie powodu jest on bardzo skuteczny w przypadku rodzin z trudnościami w porozumieniu się słownym, jak np. z dziećmi o zaburzonej komunikacji słownej. Inne grupy klientów, do których adresujemy naszą pomoc to rodziny z dziećmi o zaburzoną rozwój społecznym, a zwłaszcza o zaburzonej predyspozycji do inicjowania kontaktu. Poprzez nagranie wideo trener pomaga rodzicom zauważać sygnały wysyłane przez dziecko i adekwatnie reagować na nie. Kolejną grupą rodzin, której skutecznie można towa-

rzyszyć z użyciem Wideotreningu Komunikacji są rodziny zastępcze i adopcyjne. Metoda ta jest bardzo pomocna w budowaniu prawidłowych więzi emocjonalnych pomiędzy rodzicami a ich przybranymi dziećmi.

Wideotrening Komunikacji – charakterystyka metody

Metoda pracy z rodziną w domu z zastosowaniem kamery wideo została opracowana w Holandii w latach 80-tych jako krótka, intensywna forma pomocy dla rodzin z problemami wychowawczymi i społecznymi. Twórcą tej formy interwencji jest holenderski psycholog – Harrie Biemans. Centralną rolę w Wideotreningu Komunikacji odgrywa analiza zasad komunikacji w oparciu o nagrany materiał filmowy. Trener wykonuje nagranie wideo rodziców (opiekunów) i dzieci w domu (w placówce). Następnie trener indywidualnie dokonuje analizy tego materiału, a później przegląda wybrane fragmenty nagranego materiału filmowego wspólnie z rodzicami (opiekunami). W trakcie pracy z rodzicami (opiekunami), trener koncentruje się przede wszystkim na pokazywaniu i rozbudowywaniu elementów pozytywnych kontaktów pomiędzy dzieckiem (dziećmi) a rodzicami (opiekunami). Trener selekcjonuje nagrany materiał pod kątem udanych (pozytywnych) relacji między dorosłymi a dziećmi.

Wideotrening Komunikacji silnie akcentuje znaczenie podejścia pozytywnego, bazującego na istniejących pozytywnych elementach życia w rodzi-

nie czy placówce, korzystanie w własnych (często niedostrzeganych) zasobów, aktywizowanie klientów zamiast kompensowania ich braków oraz nastawienie na zmianę i rozwój.

Podstawowe dla metody VIT są tak zwane „zasady komunikacji podstawowej”: inicjatywa kontaktu ze strony osoby A i jej przyjęcie przez osobę B, utrzymywanie kontaktu wzrokowego, wzajemna wymiana komunikatów (werbalnych i niewerbalnych), obdarzanie się uwagą przez partnerów w trakcie styczności, przyjazna mimika i ton głosu. W przypadku płynnej komunikacji, gdzie następuje naprzemienność inicjatyw i ich pozytywnego przyjmowania, mówimy o serii „tak”. Z serią „nie” mamy do czynienia, gdy następują po sobie sekwencje nieprawidłowych zachowań, jak brak uwagi, brak kontaktu wzrokowego, odwrócenia się od nadawcy komunikatu, nieprzyjazne zachowania mimiczne itd. Zadaniem trenera VIT jest pomoc w przejściu od serii „nie” do serii „tak”.

Rola wolontariuszy w pracy z rodziną wieloproblemową

Wolontariusz – student lub uczeń szkoły średniej – jest pomocą i wsparciem dla rodziny oraz dla trenera VIT. Głównie zadania wolontariusza to być przyjacielem dziecka w rodzinie, w której jest prowadzona terapia. W ten sposób zostaje zlikwidowana bariera terapeuta-pacjent. Dzięki bliskiej relacji dziecka z wolontariuszem całą rodziną staje się bardziej otwarta na oferowaną im pomoc.

Bardzo ważne jest, aby wolontariusz umacniał w dziecku świadomość, że mimo problemów w rodzinie jest ono wartościowym, ważnym człowiekiem, że ma oparcie w rodzinie i u innych, życzliwych osób. Dziecko uczy się w ten sposób zaufania do ludzi, a inni mogą pozytywnie wpływać na jego rozwój. Dziecko musi czuć, że jest wartością dla innych, że jest ogniwem w sieci stosunków międzyludzkich. Daje mu to poczucie własnej tożsamości i ważności.

Istotne jest również to, że wolontariusz nie jest kojarzony ze szkołą, świetlicą czy inną instytucją. Powoli staje się kimś bliskim dla rodziny i dziecka, a tym samym wspiera pracę terapeuty. Ścisła współpraca trenera i wolontariusza w trakcie nagrań wideo w rodzinie oraz w trakcie ich omawiania gwarantuje szybkie i pełne zastosowanie w codziennym życiu rodziny wskazówek terapeuty.

Bardzo ważne jest również to, że młody człowiek pod okiem specjalisty uczy się pracować z rodziną z wielorakimi problemami. Praca taka jest dla niego wspaniałą praktyką, miejscem gdzie zdobywa doświadczenia do przyszłej, samodzielnej pracy z rodzinami.

W ramach projektu przewidujemy:

1. spotkania dla psychologów, pedagogów, pracowników socjalnych, terapeutów rodzinnych oraz wolontariuszy w trakcie których będą przedstawione wstępne informacje o metodzie Wideotreningu Komunikacji

- oraz zadaniach wolontariuszy w pracy z rodziną wieloproblemową
2. dwudniowe kursy wprowadzające do metody Wideotreningu Komunikacji
 3. pełne szkolenie trenerskie w zakresie Wideotreningu Komunikacji obejmujące 30 indywidualnych superwizji prowadzonych w oparciu o własny, nagrany materiał wideo
 4. uczestnictwo w grupach interwizyjnych, których celem będzie wspólne opracowywanie planu pomocy dla rodzin
 5. warsztaty dla pracowników socjalnych
 6. warsztaty dla rodziców

Projekt ten realizujemy na terenie województwa małopolskiego w ścisłej współpracy z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej oraz na terenie: Warszawy, Poznania, Łodzi, Gdańska.

Problemy w rozwoju społecznym dzieci często łączą się z problemami z nauką. Braki w zakresie społecznych możliwości dziecka, przejawiające się w zachowaniach aspołecznych, bardzo często są wynikiem nagromadzonych trudności w nauce. Trudności te z drugiej strony pociągają za sobą uczucia niższości, niepewności, przygnębienia czy winy, a to z kolei zaburza lub wręcz uniemożliwia normalny rozwój emocjonalno – społeczny. Obydwa te procesy są ze sobą ściśle związane. Warunkiem poradzenia sobie z tymi procesami i nadania im odpowiedniego, harmonijne-

go kierunku jest stworzenie klimatu bezpieczeństwa nie tylko w domu, ale również w środowisku szkolnym. Klimat bezpieczeństwa powstaje wtedy, gdy opiekun (nauczyciel, rodzic) kieruje dzieckiem i jest konsekwentny w swoich wymaganiach dotyczących porządku i dyscypliny w taki sposób, że dziecko czuje się akceptowane jako osoba. Wideotrening Komunikacji pomaga w tworzeniu takiego bezpiecznego klimatu pedagogicznego w szkołach, placówkach opiekuńczo-wychowawczych i resocjalizacyjnych. Opiekun współpracujący z trenerem VIT uczy swoich wychowanków, jak zapobiegać agresji, jak rozwiązywać konflikty, uczy zasad dobrej współpracy, uczy tolerancji (są to fundamentalne zadania profilaktyki pierwszorzędowej). Odbywa się to podczas jego codziennej pracy, gdy staje się modelem pozytywnych zachowań, jak również podczas specjalnych zajęć warsztatowych dla uczniów, których program przygotowuje wspólnie z trenerem VIT dostosowując go do konkretnego zespołu uczniów.

Po trzech latach stosowania VIT w polskich szkołach w ramach projektów zatwierdzanych przez MENiS powstał program profilaktyczno-wychowawczy „Dobre relacje fundamentem kształcenia i wychowania”. Kierujemy go przede wszystkim do szkół i przedszkoli o powyższym poziomie zagrożenia patologiami społecznymi, do placówek opiekuńczo-wychowawczych i resocjalizacyjnych.

Program realizowany jest na trzech płaszczyznach:

I. Praca z uczniami/wychowankami.

- Wychowanie ustawiczne – nauczyciel, wychowawca, rodzic jako model pozytywnej komunikacji
- Zajęcia warsztatowe z komunikacji z wykorzystaniem VIT prowadzone przez nauczyciela we współpracy z trenerem VIT

II. Szkolenie trenerskie VIT podejmowane przez pedagoga lub psychologa placówki lub poradni (szkolenie trwa 1,5 – 2 lat, kończy się uzyskaniem międzynarodowego certyfikatu) – lub współpraca z trenerem VIT rekomendowanym przez Fundację PLUS

III. Integracja zespołu nauczycieli i rodziców wokół wspólnego podejścia wychowawczego

- Szkoleniowe Rady Pedagogiczne, szkoleniowe zebrania dla rodziców
- Indywidualny trening VIT nauczycieli, wychowawców i rodziców
- Praca w zespołach wychowawczych na gruncie metody VIT
- Warsztaty umiejętności wychowawczych dla rodziców
- Warsztaty umiejętności wychowawczych i dydaktycznych dla kadry pedagogicznej
- Trening umiejętności kierowniczych dla dyrektorów
- Budowanie zespołu przygotowującego program profilaktyki szkoły

z wykorzystaniem VIT obejmujący wszystkich członków społeczności szkolnej: uczniów, nauczycieli i rodziców.

Elementy programu „Dobre relacje” realizowane są już w 80 placówkach województwa małopolskiego, mazowieckiego, podkarpackiego, łódzkiego i śląskiego, w najbliższej przyszłości rozpoczynamy pracę w woj. dolnośląskim i pomorskim. Wprowadzenie Wideotreningu Komunikacji jako metody pomocniczej dla nauczycieli pracujących z dziećmi o szczególnych potrzebach wychowawczych jest szansą na wczesną profilaktykę zapobiegającą poważniejszym zaburzeniom w zakresie zachowań i postaw społecznych, zapobiegającą patologii w szkole. Doświadczenia w stosowaniu tej metody wykazały, że to podejście zwiększa poczucie własnej godności zarówno u dorosłych jak i u dzieci, a w konsekwencji zwiększa efektywność nauczania i uczenia się.

Dzięki współpracy z trenerem VIT rodzice i dzieci, wychowawcy i wychowankowie, zdobywają nowe umiejętności samodzielnego rozwiązywania problemów. Pozytywne efekty uczestniczenia w treningu VIT nie kończą z chwilą zamknięcia projektów. Dlatego nie obawiamy się ich nazwać programami „profilaktyki ustawicznej”.

Spotykamy się z coraz większym zainteresowaniem naszymi programami, ponieważ możemy już pokazać efekty naszej pracy zarówno z rodzi-

nami jak i w szkołach. Rozwój techniki wideo sprawia, że najprostsze kamery stają się powszechnie do-

stępne. Zwiększa to szanse na dotarcie do małych miejscowości z naszą propozycją pomocy.

*Ewa Reczek
Dyrektor Fundacji PLUS
Urszula Srzednicka
Koordynator projektu
„VIT w edukacji”*

Fundacja PLUS

31-416 Kraków, ul. Dobrego Pasterza 21A/46
tel./fax.: 429 65 54, tel.: 413 49 71, 0-602-470 197,
e-mail: spinplus@bci.pl

Zespół ds. rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych.

Departament Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego informuje, że od marca br. w ramach Departamentu działa Zespół ds. rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych.

Zasadniczym celem, który nakreślił zespół w swojej pracy to opracowanie kompleksowej wojewódzkiej polityki wobec osób niepełnosprawnych, aby Małopolska była społeczeństwem otwartym i dostępnym dla wszystkich.

Powstanie tego zespołu jest związane z obowiązującą od dnia 1 lutego 2003r. nowelizacją ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych i wynikającym z tej nowelizacji nałożeniem na samorząd województwa nowych zadań w tej dziedzinie.

W szczególności są one określone w Art. 35. przedmiotowej ustawy i są to:

- 1) opracowywanie i realizacja wojewódzkich programów dotyczących wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu,
- 2) opracowywanie i realizacja wojewódzkich programów pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych,
- 3) opracowywanie i przedstawianie Pełnomocnikowi informacji o prowadzonej działalności,
- 4) udzielanie wybranych form pomocy zakładom pracy chronionej,
- 5) dofinansowanie budowy i rozbudowy obiektów służących rehabilitacji,
- 6) dofinansowanie kosztów tworzenia i działania zakładów aktywności zawodowej,
- 7) współpraca z organami administracji rządowej oraz powiatami i gminami w realizacji zadań wynikających z ustawy,
- 8) współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych,
- 9) opiniowanie wniosku o wpis do rejestru ośrodków uprawnionych do przyjmowania grup turnusów rehabilitacyjnych.

Sejmik województwa w formie uchwały określa zadania, na które przeznacza środki przekazane przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych według algorytmu.

Do zadań tych należy również powołanie wojewódzkiej społecznej rady do spraw osób niepełnosprawnych przy marszałku województwa. Proces powoływania tej rady trwa obecnie zgodnie z trybem określonym w stosownym rozporządzeniu. Zgodnie z nim Marszałek Województwa Małopolskiego wydał w dniu 12 maja

2003 roku Zarządzenie Nr 46/2003 w sprawie przyjęcia tekstu ogłoszenia informującego o możliwości zgłaszania kandydatów na członków Wojewódzkiej Społecznej Rady do spraw Osób Niepełnosprawnych działającej przy Marszałku Województwa Małopolskiego. Tekst tego rozporządzenia ukazał się w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego Nr 119 z dnia 16 maja 2003r.

Ponadto zespół realizował będzie zadanie związane z tworzeniem i likwidacją specjalistycznych ośrodków szkoleniowo-rehabilitacyjnych jak również gromadzeniem informacji przekazywanych przez placówki szkolące, specjalistyczne ośrodki oraz pra-

codawców o przebiegu szkoleń osób niepełnosprawnych.

W skład zespołu ds. rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych wchodzi:

- Marek Jędrzejowski – kierownik zespołu
- Wojciech Dubiel
- Renata Piskor
- Agnieszka Pałka

W pracy zespołu zostanie wykorzystane doświadczenie pracowników przejętych z Oddziału Małopolskiego Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie.

Siedziba zespołu:

Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
Departament Polityki Społecznej,
ul. Raclawicka 56, II p. pok. 221
tel. (012) 63-03-251, 63-03-252, fax (012) 63-03-524
e-mail: mjed@malopolska.mw.gov.pl

Adres do korespondencji:

Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
Departament Polityki Społecznej
ul. Basztowa 22
31-156 Kraków

Nowe akty prawne

Dz.U.03.1.5

ROZPORZĄDZENIE PREZESA RADY
MINISTRÓW

z dnia 7 stycznia 2003 r.

w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej

Dz.U.03.2.16

USTAWA

z dnia 22 listopada 2002 r.

o zmianie ustawy o zamówieniach publicznych

Dz.U.03.5.46

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ I SPORTU

z dnia 11 grudnia 2002 r.

w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych

Dz.U.03.5.48

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ I SPORTU

z dnia 15 stycznia 2003 r.

w sprawie szczegółowych zasad dofinansowywania modernizacji, remontów i inwestycji obiektów sportowych oraz rozwijania sportu wśród dzieci, młodzieży i osób niepełnosprawnych, trybu składania wniosków o dofinansowanie oraz przekazywania środków na realizację zadań i ich rozliczania

Dz.U.03.6.65

USTAWA

z dnia 20 grudnia 2002 r.

o zmianie ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu oraz ustawy o systemie oświaty

Dz.U.03.7.79

USTAWA

z dnia 20 grudnia 2002 r.

o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz o zmianie niektórych innych ustaw

Dz.U.03.13.133

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 14 stycznia 2003 r.

w sprawie szczegółowych zasad i trybu udzielania pomocy w dożywianiu uczniów w 2003 r.

Dz.U.03.14.137

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 30 stycznia 2003 r.

w sprawie określenia wysokości odsetek ustawowych

Dz.U.03.15.148

USTAWA (tekst jednolity)

z dnia 26 listopada 1998 r.

o finansach publicznych

Dz.U.03.23.192

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ I SPORTU z dnia 29 stycznia 2003 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie orzekania o potrzebie kształcenia specjalnego lub indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży oraz szczegółowych zasad kierowania do kształcenia specjalnego lub indywidualnego nauczania

Dz.U.03.24.198

USTAWA (tekst jednolity) z dnia 24 kwietnia 1997 r.

o przeciwdziałaniu narkomanii

Dz.U.03.26.226

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ I SPORTU z dnia 31 stycznia 2003 r.

w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem

Dz.U.03.45.391

USTAWA

z dnia 23 stycznia 2003 r.

o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia

Dz.U.03.58.514

USTAWA (tekst jednolity) z dnia 14 grudnia 1994 r.

o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu

Dz.U.03.62.560

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA GOSPODARKI, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

z dnia 25 marca 2003 r.

w sprawie organizacji oraz trybu działania wojewódzkich i powiatowych społecznych rad do spraw osób niepełnosprawnych

Dz.U.03.80.719

USTAWA

Zm.: ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

Dz.U.03.83.759

USTAWA

Zm.: ustawa o zasiłkach rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych oraz ustawa o funduszu alimentacyjnym

Dz.U.03.86.804

USTAWA

Ochrona konkurencji i konsumentów

Dz.U.03.88.808

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA GOSPODARKI, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Algorytm przekazywania środków Państwowego Funduszu rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych samorządom wojewódzkim i powiatowym.

Spis treści:

1. Wydarzenia: *Europejski Rok Osób Niepełnosprawnych*
- kampania społeczna „zaczynamy teraz...”
opracowanie: Beata Trybocka-Żabik, Joanna Kubik / ROPS 1
2. Kampania: *Obchody Dnia Godności*
opracowanie: Grażyna Kukulska 6
3. Kampania: *Stosowanie wideotreningu komunikacji we wczesnej interwencji*
opracowanie: Ewa Reczek, Katarzyna Ślęczek Fundacja „Plus” 8
4. Prezentacje: *Rozwiązywanie problemów alkoholowych przy udziale organizacji pozarządowych na terenie Małopolski... – Programy profilaktyczno-wychowawcze z wykorzystaniem Wideotreningu Komunikacji,*
opracowanie: Ewa Reczek, Urszula Strzednicka / Fundacja „PLUS” 10
5. Warto wiedzieć: *Zespół ds. rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych* 16
6. Warto wiedzieć: *Nowe akty prawne* 18

Kwartalnik **es.O.es**
redagowany przez pracowników
Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie

ISSN
1231-2770

Nakład:
1500 egz.

31-026 Kraków, ul. Radziwiłłowska 1
tel./fax: (012) 430-29-73, 422-06-36
www.rops.krakow.pl
e-mail: biuro@rops.krakow.pl
e-mail **es.O.es**: esoes@poczta.fm

Okładka:
Obchody Dnia Godności Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną
w Nowym Targu, Kampania „Zacznijmy teraz...”

Wydawnictwo finansowane ze środków
Samorządu Województwa Małopolskiego

Druk:
P.Z.U. „DRUKMAR”
32-080 Zabierzów, ul. Rzemieślnicza 10
tel./fax: (012) 285-23-14, 285-25-02